PIERWSZA ŁAWKA · ZESTAW KART PRACY · BIOLOGIA · KLASA 6

Dział 5. Ptaki i ssaki

Ptaki i ssaki łożyskowe – środowiska życia i różnorodność, cechy wspólne, przystosowania ptaków do lotu, stałocieplność, rozmnażanie i rozwój (budowa jaja, gniazdowniki i zagniazdowniki), znaczenie, ochrona ptaków i porównanie gromad kręgowców; dzioby ptaków, schemat jaja, wykres temperatury ciała. Sześć kart pracy: teoria z przykładami, ćwiczenia, utrwalenie, zastosowanie i dwa równoległe sprawdziany – z pełnym kluczem odpowiedzi.

Karta	Temat	Zadania
1	**Ptaki i ssaki – najważniejsze wiadomości** Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka	3 zad. 9 pkt
2	**Ptaki i ssaki – ćwiczenia podstawowe** Sprawdzam, czy rozumiem podstawy	5 zad. 14 pkt
3	**Ptaki i ssaki – utrwalenie** Zadania o wyższym poziomie trudności	6 zad. 14 pkt
4	**Ptaki i ssaki – w praktyce** Tekst, źródło, doświadczenie lub sytuacja z życia	4 zad. 17 pkt
5	**Sprawdzian: Ptaki i ssaki – grupa A** 20 minut · 17 pkt	7 zad. 17 pkt
6	**Sprawdzian: Ptaki i ssaki – grupa B** 20 minut · 17 pkt	7 zad. 17 pkt

Jak korzystać z zestawu

- Karta 1 zawiera najważniejsze wiadomości i przykłady – od niej warto zacząć.
- Karty 2–4 to ćwiczenia podstawowe, utrwalenie oraz zastosowanie wiedzy w tekście, na źródle lub w sytuacji z życia.
- Karty 5 i 6 to równoległe sprawdziany (grupa A i grupa B) z tymi samymi typami zadań i tą samą punktacją – gotowe na lekcję.
- Każda karta mieści się na osobnych stronach i ma własną punktację – można ją wydrukować osobno jako pracę domową, kartkówkę lub zastępstwo.
- Klucz odpowiedzi do wszystkich kart znajduje się na końcu zestawu. Wersja DOCX pozwala dowolnie edytować zadania.

Materiał oryginalny dla klasy 6 szkoły podstawowej (rok szkolny 2026/2027). Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

Ptaki i ssaki – najważniejsze wiadomości

Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka

KARTA 1/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 9 pkt

Przypomnij sobie

- Ptaki i ssaki są **stałocieplne** – mają stałą temperaturę ciała, niezależną od temperatury otoczenia.
- **Ptaki** (lasy, pola, wody, miasta) mają dzioby i nogi zależne od pokarmu, pióra (lot, ochrona przed utratą ciepła), skrzydła, dziób bez zębów. Lot ułatwiają: opływowe ciało, lekkie kości z powietrzem, **worki powietrzne** (wydajne oddychanie), grzebień na mostku (przyczep mięśni skrzydeł).
- Ptaki: zapłodnienie wewnętrzne; wysiadują jaja z wapienną skorupką (chroni przed wyschnięciem i uszkodzeniem), białkiem i żółtkiem z tarczą zarodkową (z niej rozwija się zarodek). Pisklęta **gniazdowników** (wróbel, sikora) – nagie i ślepe, długo karmione w gnieździe; **zagniazdowników** (kura, kaczka) – pokryte puchem i widzące, wkrótce opuszczają gniazdo.
- **Ssaki łożyskowe** żyją w lesie (dzik, wiewiórka), na polach (zając), w glebie (kret), w wodzie (delfin, foka), latają (nietoperz). Cechy wspólne: sierść, gruczoły mlekowe, zróżnicowane zęby, przepona; zapłodnienie wewnętrzne; młode rozwijają się w macicy, rodzą się żywe i ssą mleko. Znaczenie ptaków i ssaków: zjadają owady i gryzonie, zapylają rośliny, rozsiewają nasiona, są ogniwem łańcuchów pokarmowych; z hodowli – mleko, mięso, jaja, wełna, pierze. Człowiek szkodzi im, niszcząc siedliska i zabijając zwierzęta na drogach.

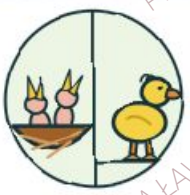
Ptaki i ssaki

Pióra – lot i ochrona przed utratą ciepła

Lekkie kości z powietrzem ułatwiają lot

Gniazdowniki – nagie i ślepe; zagniazdowniki – w puchu

Ssaki – sierść, gruczoły mlekowe

Przykłady z wyjaśnieniem

Przykład 1. Dlaczego kości ptaków są lekkie?
Są puste w środku, wypełnione powietrzem – ułatwia to lot.

Przykład 2. Czy wieloryb jest rybą?
Nie – to ssak: oddycha płucami, karmi młode mlekiem, jest stałocieplny.

Ptaki i ssaki – w praktyce

Tekst, źródło, doświadczenie lub sytuacja z życia

KARTA 4/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 17 pkt

Pamiętaj: na wykresie najpierw sprawdź, co jest na osi poziomej, a co na pionowej.

1 **Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.** ___ / 6 pkt

Bocian – sąsiad ze wsi

Polska należy do krajów z największą liczbą gniazdujących bocianów białych – jest ich u nas ok. 50 tysięcy par. Bociany wracają z Afryki pod koniec marca i zajmują gniazda na słupach, dachach lub drzewach. Samica składa zwykle 3–5 jaj, które rodzice wysiadują na zmianę przez około 33 dni. Pisklęta pozostają w gnieździe prawie dwa miesiące. Bociany żywią się żabami, owadami, gryzoniami i rybami, dlatego potrzebują wilgotnych łąk. Osuszanie łąk sprawia, że w niektórych regionach bocianów ubywa.

Tekst własny

1.1 **Uzupełnij na podstawie tekstu.** ___ / 2 pkt

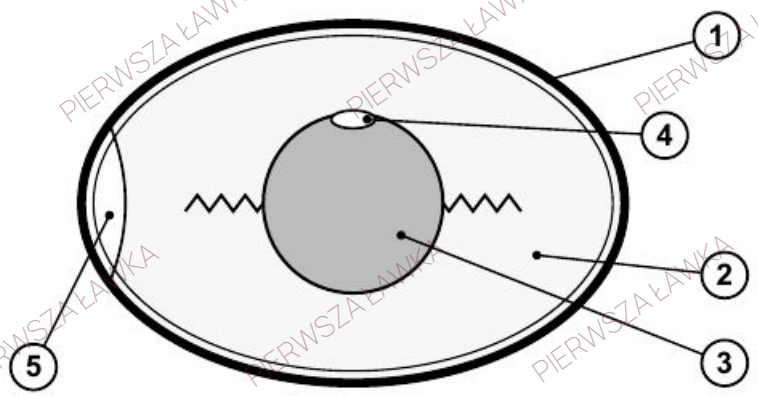
1. Czas wysiadywania jaj: _____
2. Miejsce zimowania: _____

1.2 **Określ, czy pisklęta bociana to gniazdowniki, czy zagniazdowniki. Uzasadnij.** ___ / 2 pkt

1.3 **Wyjaśnij, dlaczego osuszanie łąk szkodzi bocianom.** ___ / 2 pkt

2 **Zaproponuj dwa działania gminy, które pomogą bocianom.** ___ / 2 pkt

3 **Rysunek przedstawia budowę jaja ptaka. Podpisz elementy oznaczone cyframi 1–5.** ___ / 5 pkt

1. _____ 3. _____ 5. _____
2. _____ 4. _____

Sprawdzian: Ptaki i ssaki – grupa A

KARTA 5/6

20 minut · 17 pkt

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 17 pkt

1 **Przyporządkuj cechy do gromad.** ___ / 4 pkt

dziób bez zębów | zróżnicowane zęby | karmienie młodych mlekiem | wysiadywanie jaj

ptaki	ssaki

2 **Pióra ptaków** ___ / 1 pkt

A. ułatwiają lot i chronią przed utratą ciepła **B.** służą do oddychania

C. trawią pokarm **D.** wytwarzają mleko

3 **Ssakiem jest** ___ / 1 pkt

A. rekin **B.** delfin **C.** pingwin **D.** krokodyl

4 **Oceń prawdziwość zdań.** ___ / 3 pkt

1. Ssaki łożyskowe składają jaja z wapienną skorupką.	P	F
2. Ptaki mają lekkie kości wypełnione powietrzem.	P	F
3. Wiewiórka ma sierść i gruczoły mlekowe.	P	F

5 **Uzupełnij zdania.** ___ / 3 pkt

1. Pisklęta kury, które wkrótce po wykluciu schodzą z gniazda, to _____.
2. Zwierzęta utrzymujące stałą temperaturę ciała to zwierzęta _____.
3. Mięsień oddzielający u ssaków klatkę piersiową od jamy brzusznej to _____.

6 **Wyjaśnij, czym różnią się pisklęta gniazdowników od piskląt zagniazdowników. Podaj po jednym przykładzie ptaka z każdej grupy (inne niż kura).** ___ / 2 pkt

7 **Podaj trzy przykłady znaczenia ssaków w przyrodzie lub dla człowieka.** ___ / 3 pkt

PIERWSZA ŁAWKA

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Ptaki i ssaki – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 6

Podgląd pokazał 4 z 12 stron. Pełna wersja: 12 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: Ptaki i ssaki – najważniejsze wiadomości – 3 zadania, 9 pkt
- Karta 2: Ptaki i ssaki – ćwiczenia podstawowe – 5 zadań, 14 pkt
- Karta 3: Ptaki i ssaki – utrwalenie – 6 zadań, 14 pkt
- Karta 4: Ptaki i ssaki – w praktyce – 4 zadania, 17 pkt
- Karta 5: Sprawdzian: Ptaki i ssaki – grupa A – 7 zadań, 17 pkt
- Karta 6: Sprawdzian: Ptaki i ssaki – grupa B – 7 zadań, 17 pkt Karta 1 przypomina najważniejsze wiadomości i pokazuje przykłady z wyjaśnieniem.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/biologia-klasa-6-dzial-05-ptaki-i-ssaki-zestaw